

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 09-25-2019

ŠIAME NUMERYJE:

„Storulio sapnas“ – UNESCO nacionaliniame registre – 8 psl.

Pamirštas ir vėl atrastas J. Rimšos paveikslas – aukcione – 12 psl.

Mano laikraštis nuolatinis, patikimas, mus rišantis.

New Yorke lankosi du Lietuvos Prezidentai

JT tribūna – investicijų pritraukimui į Lietuvą

LR ir JAV prezidentai G. Nausėda ir Donald Trump su pirmosiomis ponėmis Diana ir Malania.

Prezidentūros nuotr.

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda, dalyvaudamas Jungtinių Tautų (JT) Generalinės Asamblėjos 74-ojoje sesijoje, sakė kalbą viename reikšmingiausių sesijos renginių – Klimato kaitos viršūnių susitikime.

Lietuvos vadovas kalbėjo iškart po Europos Vadovų Tarybos pirmininko Donald Tusk pasisakymo. Lietuva solidarizavosi su pasaulio valstybėmis, teikiančiomis išskirtinį dėmesį aplinkos apsaugos ir klimato kaitos klausimams, pabrėžė tvarių gamtos procesų išsaugojimo svarbą, dalijosi patirtimi, kaip efektyviai

spręsti klimato kaitos klausimus ir sėkmingai vykdyti klimato neutralumo išpareigojimus Europos Sąjungai.

Klimato kaitos konferencijoje Prezidentas pristatė globalią Lietuvos iniciatyvą „Perėjimas prie tvaraus šildymo“, kurios tikslas – sumažinti iškastinio kuro naudojimą centrinio šildymo sistemoje ir pateisinti išpareigojimus dėl anglies dvideginio mažinimo. Prie iniciatyvos jau prisijungė Švedija, Austrija, Ukraina, Sakartvelas, Latvija. Tikimasi, kad prie jos prisijungs ir daugiau šalių, naudojančių centrinį šildymą. – 2 psl

D. Grybauskaitė taps lygių teisių kartos ambasadore

Prezidentė D. Grybauskaitė: lygybė įtvirtinta teisės aktuose, bet ne gyvenime.

Prezidento kanceliarijos nuotr.

Prezidentė Dalia Grybauskaitė New Yorke dalyvauja kasmetiniame globalios socialinės politikos lyderių forume „Concordia Annual Summit“, kuriame dėmesys sutelktas į moterų įgalinimą ir jų lyderystės skatinimą pasaulyje, visavertį dalyvavimą politikoje ir versle.

Į aukšto lygio „Concordia“ forumą, didžiausią pradedusios Jungtinių Tautų (JT) Generalinės Asamblėjos savaitės renginį, Prezidentė pakviesta kaip garbės viešnia, viena iš nedaugelio moterų šalies vadovių, 10

metųėjusi prezidento pareigas ir penkerius metus vadovavusi Pasaulio moterų lyderių tarybai (CWWL).

Generalinės Asamblėjos savaitę prasideda JT lyčių lygybės ir moterų įgalinimo padalinio (UN Women) iniciatyva „Lygių teisių kartos ambasadoriai“ („Champions for Generation Equality“), kuri tęsia gegužę paskelbtą kampaniją, skirtą kartų lygybei ir moterų teisių į lygią ateitį įgyvendinimui („Generation Equality: Realizing women's rights for an equal future“).

– 2 psl.

Kas yra cinikas? Tai žmogus, žinantis visko kainą, bet neišmanantis vertės – Oscar Wilde

JT tribūna – investicijų pritraukimui į Lietuvą

Atkelta iš 1 psl.

G. Nausėda pavyzdžiu pateikė Lietuvos sprendimą iškastinių kurą keisti biomase ir ilgainiui visiškai pereiti prie šios rūšies kuro centriniam šildymui. „Per pastaruosius penkerius metus Lietuvos centrinio šildymo sistemoje biomasės naudojimas išaugo nuo 30 iki 70 procentų, o vidutinės šildymo kainos per tą patį laikotarpį nukrito 30–40 procentų“, – sakė Prezidentas.

Lietuvos vadovas savo kalboje išvardijo penkis prioritetus, kurie nedelsiant turi atsiderėti pasaulio valstybių vadovų darbotvarkėse, siekiant išsaugoti neįkainojamą gamtos grožį ir įvairovę ateities kartoms. Svarbi yra klimato neutralumo programa ir siekis minimizuoti energijos gamybą iš iškastinio kuro, skatinimas plėtoti inovacijas, vystyti žiedinę ekonomiką, didinti verslo ir viešojo sektoriaus bendradarbiavimą, ieškoti unikalių, kūrybiškų, kiekvienai valstybei pritaiktų klimato kaitos sprendimų.

Kalboje Prezidentas priminė, kad Lietuva vienareikšmiškai palaiko sprendimą pereiti prie atsinaujinančių energijos šaltinių, ir pakvietė energijos vartotojus tapti žaliosios energijos gamintojais.

Prezidentas G. Nausėda dalyvavo JT Generalinės Asamblėjos 74-osios sesijos atidaryme, kur delegatus iš viso pasaulio sveikino JT Generalinis Sekretorius António Guterres, Generalinės Asamblėjos Prezidentas Tijjani Muhammad-Bande, Brazilijos, JAV, Egipto, Turkijos vadovai.

Generalinės Asamblėjos metu vykstančiame pasauliniame ekonominės politikos ir verslo bendruomenės forume „Concordia Annual Summit“ Lietuvos vadovas susitiko su globalaus verslo lyderiais. Apskritojto stalo diskusijoje dalyvavo „AT&T“, „Jacobs Engineering Group“, „Motorola Solutions“, „Philip Morris International“, „Citi“, „Google“, „Templum

Gitanas ir Diana Nausėdos susitikime su New Yorko lietuviais.

Prezidentūros nuotraukos

Prezidentas G. Nausėda kalba Klimato kaitos viršūnių susitikime.

Markets” vadovai. Tai pirmasis Prezidento užsienio vizitas, kuriame prioritetinis dėmesys skirtas ekonominei diplomatijai, ryšiams su globalia verslo bendruomene stiprinti.

Lietuvos vadovas su lyderiaujančiomis kompanijomis aptarė investavimo ir plėtos galimybes Lietuvoje, diskutavo apie pasaulio ekonomikos raidą ir iššūkius. Susitikime pristatytos palankios Lietuvos investicinės, teisinės, ekonominės, politinės sąlygos plėtoti globalius verslus, pasidalyta Lietuvoje veikiančių verslų sėkmės istorijomis.

Forume „Concordia Annual Summit“ Prezidentas G. Nausėda pasakė kalbą apie gerovės valstybės kūrimo principus, remiantis išmaniosiomis technologijomis, dirbtiniu intelektu ir robotizacijos sprendimais. Kalboje „Gerovės valstybė skaitmeniniame amžiuje“ Prezidentas išvardijo valstybių iššūkius, siekiant įgyvendinti gerovės viziją: pajamų nelygybę, socialinę atskirtį, švietimo problemas, nevienodą prieinamumą prie technologinių naujovių. Taip pat pažymėta, kad skaitmenizacijos procesai savo ruožtu gali tapti atskirties ir nelygybės veiksniais.

Daugiašalio vizito metu Prezidentas išskirtinį dėmesį parodė verslo bendruomenei, svarstančiai plėtrą Lietuvoje. Pirmąją vizito New Yorke dieną Prezidentas susitiko su JAV „Nasdaq“ vadove Adena Friedman. Susitikimai su globalaus verslo lyderiais bus tęsiami ir per „Bloomberg Global Business Forum“.

Lietuvos vadovas su pirmąją poniją dalyvavo JAV Prezidento Donald Trump organizuotame priėmime pasaulio šalių lyderiams, susitiko su lietuvių bendruomene New Yorke. Prezidento ir pirmosios ponios Dianos Nausėdienės vizitas New Yorke vyksta rugsėjo 23–26 dienomis.

Prezidento komunikacijos grupė

D. Grybauskaitė taps lygių teisių kartos ambasadore

Atkelta iš 1 psl.

Tai iniciatyva, kuria siekiama, kad teisė į darbą ir vienodą atlygį, teisė į mokslą ir sveikatos priežiūrą, dalyvavimą priimančioms visuomenei svarbius sprendimus iš deklaracijų pagaliau taptų tikrove, kad pokyčius pajustų kuo daugiau moterų.

Skatinti moteris veikti, bendradarbiauti, priešintis pasenusiems stereotipams ir taip įgyvendinti iniciatyvą JT lyčių lygybės ir moterų įgalinimo padalinys kvies žymiausias savo srities moteris lyderes iš viso pasaulio.

Buvusi Lietuvos vadovė yra pakviesta tapti viena pirmųjų iniciatyvos „Lygių teisių karta“ am-

basadorių.

Pasak D. Grybauskaitės, lygybė jau įtvirtinta daugelio šalių teisės aktuose, bet ne realiame gyvenime. Aktyviai bendradarbiaujant viso pasaulio lygiateisiškumo ambasadoriams pažanga vienoje srityje lemtų pažangą kitose, o visa tai, specialistų skaičiavimais, paspartintų globalų ekonomikos augimą dešimtimis trilijonų dolerių.

Moterų gebėjimai, poreikis augti kaip asmenybės pernelyg dažnai atsimuša į pasenusių, tačiau gajų stereotipų lubas, nors išsilavinimu moterys lenkia vyrus. JT duomenimis, jų darbo užmokestis viename pasaulyje 23 proc. mažesnis nei vyrų ir, jeigu nebus imtasi ryžtingų priemonių, susilygins tik po

68 metų. Lietuvoje šis skirtumas siekia 13 procentų.

D. Grybauskaitė taip pat atkreipia dėmesį, kad didesnis moterų aktyvumas ir lyderystė žymiai prisidėtų sprendžiant visam pasauliui aktualią problemą – smurtą ir prievartą artimoje aplinkoje, kurių aukomis dažniausiai tampa moterys ir vaikai. Pastaruoju metu JT Moterų diskriminacijos panaikinimo komitetas (CEDAW) akcentuoja kovą su smurtu darbo rinkoje – negailestingu moterų, kaip pigios darbo jėgos, išnaudojimu.

Lietuvos dalyvavimas, sprendžiant lyčių lygybės ir moterų įgalinimo klausimus, bus ypač pastebimas artimiausiais metais, nes šių metų gegužę šalis pirmą kartą išrinkta į JT lyčių lygybės ir moterų įgalinimo padalinį 2020–2022 m. laikotarpiui.

Prezidentūros inf.

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday
and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA **\$250.00**

JAV – metams **\$150.00** • 1/2 metų **\$80.00** • 3 mėn. **\$57.00**

Pirma klase – **\$340.00** • kartą per savaitę **\$240.00**

[Kanada] – metams **\$390.00** (USD) • 1/2 metų **\$210.00** (USD) • 3 mėn. **\$110.00** (USD)

[Lietuvą paprastu paštu] – metams **\$120.00** • 1/2 metų **\$66.00**

Internetinė prenumerata – metams **\$99.00**

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV metams **\$95.00** • 1/2 metų **\$70.00** • 3 mėn. **\$48.00**

[Kanada] – metams **\$150.00** (USD) • 1/2 metų **\$120.00** (USD) • 3 mėn. **\$75.00** (USD)

[Lietuvą] – metams **\$70.00**

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiunčiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –
skelbimai@draugas.org., administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,
audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –
Virginija Petrauskienė

Techninis redaktorius –
Jonas Kuprys

Korektorė –
Dalia Sokienė

Už skelbimų turinį ir kalbą neatsakome.

Straipsnių autorių nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone.

Prieš porą dienų gavau laišką iš Lietuvos. Jame minimas vienas pažįstamas, kuris „gal kiek papilnėjęs“. Kitame sakinyje laiško rašytoja prideda: „...bet ir aš keičiuosi link tos ‘geresnės-sotesnės’ pusės“. Pasaulyje minimos įvairios istorinės sukaktys, pagerbimai, sveikatingumo dienos ir t.t. Ironiška, bet Amerikoje visas rugsėjo mėnuo skirtas vaikų nutukimo problemai ir kaip to išvengti. Prieš akis – „kalakutinės“, Kalėdos, Naujieji metai ir kitos progos persivalgyti ir persigerti. Tai kas čia naujo?

Naujiena yra tame, kad pasaulis vis labiau ir labiau tunka. Per pastaruosius 30 metų atsvo-rį turinčių ir nutukusių žmonių gerokai padaugėjo – nuo 857 mln. 1980 metais iki daugiau nei 2 mlrd. 2013-aisiais. Tai beveik trečdalis viso pasaulio žmonių! Mano nustebimui nutukimas išskirtinai klesti Ramiojo vandenyno salose, kur nuo senovės kultūriškai toleruojamas ir net skatinamas apkūnumas. Štai labiausiai nutukusių šalių dešimtukas pasaulyje: Amerikos Samoa sala (75 proc. gyventojų yra nutukę), Nauru sala (71 proc.), Cook salos (63 proc.), Tokelau sala (63 proc.), Tonga sala (58 proc.) Samoa sala (54 proc.), Palau (49 proc.), Kiribati (46 proc.), Marshall salos (45 proc.) ir Kuveitas (42 proc.). Tik penkios šalys man girdėtos.

JAV užima 18-ąją vietą pasaulyje. Šalyje gyvena 33 proc. nutukusių amerikiečių. Pasaulio šalių sąrašė Lietuva užima 37-tą vietą. Tarp 9 labiausiai nutukusių Europos šalių Lietuva yra penktoje vietoje. Pirmauja Turkija (31 proc. nutukusių), Malta (29 proc.), Jungtinė Karalystė (28 proc.), Vengrija (26 proc.), Lietuva (26 proc.), Čekija (26 proc.), Andora (26 proc.), Airija (25 proc.) ir Bulgarija (25 proc.). Tarp išsivysčiusių šalių Šveicarija užima paskutinę vietą. Šioje šalyje nutukimo lygis siekia vos 15 proc.!

Nutukimas – tai organizmo būseną arba ligą, kai žmogaus ar gyvūno kūne yra pernelyg didelis riebalinio audinio kiekis, imantis trukdyti normaliam organizmo funkcionavimui. Didelis nutukimas gali sukelti pavojų sveikatai ir gyvybei. Teigiama, kad tik 1–2 proc. žmonių nutunka dėl sutrikusios medžiagų apykaitos. Greitai nutunkama valgant daug riebaus bei saldaus maisto. Antsvorį dažniausiai turi tie, kurie mažai juda. Nutukusiu asmeniu laikomas žmogus, jei jo svoris yra 20 proc. ar daugiau nei „idealus“ svoris. Literatūroje apie nutukimą vis dažniau yra naudojamas Kūno masės indekso (KMI) rodiklis. Indekso didumą apsprendžia asmens ūgio ir svorio santykis. Kai KMI viršija 30, asmuo laikomas nutukusiu. Yra trys nutukimo laipsniai: pirmas, kai KMI yra 30–35; antras, kai KMI yra 35–40 ir trečias, kai KMI yra daugiau kaip 40. Jei KMI yra tarp 25 ir 30, jis patenka į antsvorio kategoriją. „Idealus“ svoris, kai KMI yra tarp 18.5 ir 24.9.

Kaip tą indeksą apskaičiuoti? Reikia padauginti savo svorį (svarais) iš 705. Gautą skaičių padalinti iš ūgio (coliais). Gautą skaičių dar kartą padalinti iš ūgio (coliais). Mano atveju: sveriu 191 svarą. Svorį dauginu iš 705 ir gaunu 134,655. Tą skaičių dalinu iš savo ūgio – 73 colių. Gaunu 1,844.6. Šį skaičių vėl padalinu iš 73 ir gaunu savo KMI, kuris yra 25.3. Tai riba tarp normalios ir antsvorio kategorijos, bet jau antsvorio pusėje.

Nesveikas gyvenimo būdas daug prisideda prie nutukimo. Modernioje visuomenėje yra daug ligų, didinančių su mirtingumą. Paminėtinos širdies ligos, nutukimas, diabetas ir vėžys. Gyvenimo būdo pakeitimas tik keturiose srityse – rūkymas, kūno mankšta, alkoholio vartojimas ir mityba – turi ypač daug įtakos sveikatai bei mirtingumo sumažinimui. Psichologijos profesorius Roger Walsh vienoje mokslinėje studijoje išskyrė aštuonias gyvenimo būdo sritis: kūno mankštą, mitybą ir dietą, laiką, praleistą gamtoje, santykius su kitais, laisvalaikio užsiėmimus, įtampas mažinimą, religiją-dvasingumą ir aukojimą bei savanorystę.

Metai po metų didžiųjų švenčių proga televizijos laidose matau restoranų ir labdaros organizacijų su-ruoštas vakarienes benamiams, beturčiams, gyvenimo užguitiems žmonėms. Jie dažnai pristatomi kaip gyvenant ant bado ribos. Čia ypač rodomi vaikai, neretai „einantys gulti alkani“. Su mažomis išimtimis beveik

Ir aš keičiuosi

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

visi ekrane rodomi žmonės yra nutukę. Jų užtarėjai aiškina, kad jie nutukę, nes negauna liesesnio maisto, negauna šviežių vaisių ir daržovių ir t.t. Taip, sveikas maistas yra labai svarbu sveikatai palaikyti, bet tai mažai ką bendro turi su antsvoriu. Antsvoris auga, kai valgoma daugiau kalorijų nei kūnui reikia. Tos nereikalingos kalorijos, nesvarbu, ar jos gaunamos iš sveiko ar nesveiko maisto, sandėliuojamos lašiniukuose aplink pilvą. Mano pakartotiniam nustebimui įvairiuose straipsniuose ar televizijos laidose beveik nekalbama apie tamprų ryšį tarp svorio ir per didelio kalorijų kiekio. Net ir tie, kurie pastoviai mankština, kartais prisipažįsta, kad po mankštos yra alkanesni ir dažnai daugiau valgo, nes yra užsitarnavę. Kiti maistą vartoja kaip atpildą už savo ryžtingumą tvarkytis su sveikatos problemomis ir antsvoriu.

Pabaigai keletas patarimų, kaip auginti ir auklėti vaikus, kad jie išvengtų antsvorio. Siūloma įtraukti visą šeimą tiek bendram valgiui, tiek ir bendrai mankštai. Suaugusiems patartina pusės va-

landos kasdienė mankšta, o vaikams – valandos. Vengti vaikams duoti saldumynų ar kitokių valgomų niekučių už gerą elgesį. Vengtina vaikus versti valgyti viską, kas įdėta lėkštėje. Geriau juos išmokyti įsidėti su saiku. Žiūrint televizorių ar džiaugiantis kompiuterio malonumais po ranka neturėti užkandėlių. Tam – jokių išimčių! Čia dar reikia paminėti dažnai matomą besaikį „apsirijimą“ kino teatruose. Taip pat vaikus reikia išmokyti vengti saldžių gėrimų. Sveikiausias gėrimas yra vanduo. Svarbiausia yra rodyti gerą pavyzdį, o ne pamokslauti. Tai bus tikrai naudinga visai šeimai.

Prognozuojama, kad jeigu nebus imtasi veiksmingų priemonių nesveikiems procesams stabdyti, nutukimo problemos sveikatos krizę visame pasaulyje sukels jau artėjančiais dešimtmečiais.

Pabaigai noriu ką nors teigiamo pasakyti. Per paskutines porą savaitių atidžiai stebėjau „Drauge“ talpintas jaunimo stovyklų ir šeštadieninių mokyklų vaikų nuotraukas, kur matėsi šimtai lietuviukų. Nei vienoje nuotraukoje nepastebėjau, kad kas turėtų antsvorio problemų. Visi atrodė energingi ir liekni. Po to į pagalbą pasikviečiau savo korektore – žmoną Gražiną. Ji taip pat, net su padidina-muoju stiklu žiūrėdama, neižvelgė jokio vaiko su antsvoriu. Net peršasi išvada, kad norint išvengti antsvorio, reikia dalyvauti jaunimo stovyklose ir lankyti šeštadienines mokyklas!

Lėšų telkimo vajas skausmo gydymui Lietuvoje

2015 m. gegužės mėnesį LF įsteigtas 100-asis specialios paskirties fondas. Apie tai buvo paskelbta 52-ajame LF suvažiavime. Iš k.: dr. Jonas Prunskis, tuometinė JAV LB Krašto valdybos pirmininkė Sigita Šimkuvienė ir tuometinis LF tarybos pirmininkas Marius Kasniūnas. LF archyvo nuotr.

Pažymint Skausmo klinikos Lietuvoje 25-metį, dr. Jonas Prunskis su žmona dr. Terri nutarė padidinti jų įsteigto ir Lietuvių Fonde (LF) veikiančio specialios paskirties fondo lėšas. Tuo tikslu jie skelbia „Atitikimo dovanos“ („Matching gift“) lėšų telkimo vajų.

Jeigu mecenatai iki 2019 m. gruodžio 1 d. minėtam fondui paaukos iki 12,500 dol., dr. J. ir T. Prunskiai pridės „Atitikimo dovaną“ santykiu 1:1.

Specialios paskirties fondas „Gydytojų dr. Jono ir dr. Terri Prunskių bei ‘Illinois Pain Institute’ stipendijų fondas Lietuvos gydytojams ir gydytojams rezidentams, atliekantiems skausmo gydymo procedūras“ LF įsteigtas 2015 m. gegužės mėnesį. Šio fondo palūkanos naudojamos skausmo gydymui Lietuvoje ir skausmo gydytojų tobulinimui. Nuo fondo įsteigimo jau 2 skausmo medicinos srityje dirbantiems gydytojams buvo skirtos stipendijos jų profesiniam tobulinimuisi.

Maloniai kviečiame prisidėti prie šio vajaus. Aukos nurašomos nuo mokesčių. Au-koti (nurodant memo /paskirtį – Dr. J. ir T. Prunskis fund_matching gift) galima:

– internetu: www.lithuanianfoundation.org/donations/ (atsiskaitymo sistema „PayPal“);

– paštu: čekį išrašyti Lithuanian Foundation, INC ir siųsti adresu: 14911 127th St., Lemont IL 60439, USA.

LF inf.

Pasaulis, kuris galėjo būti mūsų

Prisiminimai apie 1977 m. vasaros lietuvių kalbos kursus Vilniaus universitete (VI)

Universiteto šeimininkas rektorius J. Kubilius surengė puikų atsisveikinimą su vaišėmis.

Susitikę po daug metų jau Čikagoje (iš k.): Ramunė, Vytenis, Tomas, Audra, Klara, Raimundas, Julija, Saulius ir Vita.

Tęsinys. Pradžia – rugsėjo 14 d.

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS

Ach, tie vargšai kapitalistai – persekiojami ant beveik kiekvieno slenksčio. Saugumiečiai? Jais atsikratydavome nesunkiai, nebuvo mums didelė rakštis. Blogiau sekėsi atsipurtyti reporterių, ypač mūsų „angelo sargo“ Viktoro Kapočiaus – fotografo iš „Tėviškės“ draugijos.

You'd oughta be in pictures...

Čia prisimenu amerikiečio šlagerių karaliaus Rudy Vallee 1934 m. įdainuoto fokstroto žodžius: *You oughta be in pictures / You're wonderful to see / You oughta be in pictures / Oh what a hit you would be!* Jis dainavo šį fokstroto tuo metu, kai nebylųjį kiną ekranuose pakeitė garsiniai filmai – kokia tuomet gimė jėga! Mes nenorėjome būti žvaigždėms, bet mūsų „angelai sargai“ stengėsi mus įamžinti kiekviename žingsnyje – fotografavo ir filmavo, dažnai mums net to nežinant. Vienas dalykas – pakliūti į bendrakursių fotoobjektyvų taikiklį, bet visiškai kitas – būti fiksuojamiems vietinės žiniasklaidos 114 auditorijoje ar ekskursijų metu. Kad „Tarybiniam studente“ atsirado mano veidelis (nuotrauka iš Rumšiškių kartu su čikagiete Vita Musonyte ir kursų vadovu Domu Kaunu) – nesijaudinau, nes savaitinis laikraštukas nebuvo platintas už universiteto ribų. Tačiau įkyrūs „Gimtojo krašto“ palydovai – jau minėtas fotografas V. Kapočius ir korespondentė Genovaitė Dovydaitytė – gerokai įgrįso. Suprantama, jie dirbo savo darbą, bet...

Pirmą kartą apie mus buvo parašyta liepos 21 d. trumpame straipsnyje „Penktieji, tradiciniai...“ (nuotraukoje be parašo matau ten ir save, sėdintį autobuse už curso vadovo, ir užsiėmusį ranka burną, tarsi koks susimastęs rūpintojėlis). Po kelių savaičių, rugpjūčio 4 d. laidoje, pasirodė antroji reklama – „Žinios, kurių toli važiuota“. Straipsnį iliustravo kadras iš lietuvių kalbos pamokos. Stambesniu planu buvo įdėti Dariaus Mažeikos ir Ričardo Vidučio „portretukai“. Galop propagandinis savaitraštis nutarė dosniai atsisveikinti su mūsų curso laida rugpjūčio 25 d. numeryje. G. Dovydaitytės straipsnis „Kokią bran-

„Gimtojo krašto“ korespondentas V. Kapočius visada buvo šalia.

gią dovaną davėte“ užėmė tik trečdali laikraščio puslapio, bet užtat nuotraukoms vietos nepagailėta – jų net septynios! Čia beveik visas kursas – ir Arvydas Liobis (kurį mūsų merginos vadino Robert Redford), ir Ričardas Paulis, Saulius Brikiš, Tomas Kudirka, ir Ilona Paškauskaitė, Vita Musonytė (kuri klaidingai įvardinta kaip Daiva Izbickaitė), Lidija Pocienė, Vytenis Gureckas, Klara Suponis, Nora Bonoski. Už borto liko tik mudu su kambarioku Vyty Norvilu ir Julija Grauslyte. Tiesa, Juliją ir mane aprašė „Tarybinis studentas“.

Oi, sudie, sudie...

Atsisveikinome su universiteto vadovybe, dėstytojais ir kitais nepažįstamaisiais mums suruoštos išleis-tuvės universiteto kavinėje. Curso vadovas iš anksto kreipėsi į mane, kad visų vardu tarčiau atsisveikinimo žodį bei padėką. Labai nenorėjau to daryti ir pasiūliau parinkti po vieną atstovą iš kiekvienos šalies. Mandagius reveransus amerikiečių vardu padarė niu-jorkietis Juozas Kazlas, su monrealietišku akcentu kalbėjo Saulius Brikiš iš Kanados, Darius Mažeika atstovavo Venezuelai (ir iš dalies Vokietijai), o Lidija Šimkutė-Pocienė – tolimajai Australijai (gerokai už mus visus vyresnę Lidiją retai matydavome – ji nuolat būdavo tai su rašytojais ar poetais, tai su dailininkais).

Po visų kalbų vyko linksmoji dalis. Puikios vaišės. „Советское шампанское“ iš Alytaus liejosi per kraštus, smagiai sukome ratelius, traukėme

skautiškas dainas bei „buržuazinį“ Šabaniausko ir Dolskio repertuarą. Atsibučiavome, nubraukdami ašarą nuo skruostų, pasižadėdami tarpusavio ryšius ir toliau palaikyti.

Beje, mūsų curso susitikimas po daugelio metų tikrai įvyko! 2006-aisiais, VIII Dainų šventės metu Čikagoje, susirinko beveik pusė mūsų curso – net 11 žmonių. Vėliau buvo planuota susitikti per Dainų šventę Vilniuje, nors aš visus agituojau dar sykį susieiti „vėjų mieste“ – ne tik todėl, kad čia gyvena curso branduolys, bet ir todėl, kad Čikaga geografiškai visiems yra gana patogi.

Praeities šešėlis

O kad tą atmintiną vasarą mus visur lydėjo tarybinis „angelas sargas“, netikėtai pasitvirtino ir vėliau. 1983 m. rudenį susipažinau su Antakalnyje įsikūrusio Lietuvos TSR valstybinio vaizdo ir garso archyvo tuometiniu direktoriumi Algirdu Žeba ir kitais dar-

Jei jau patekti į kadrą, tai tebūnie tai žavingos Daivos iš Bostono fotoobjektyvas.

buotojais. Sužinojė, kad senasis lietuviškas kinas – mano tyrinėjimo objektas, jie sudarydavo sąlygas archyvo peržiūros sąlytėje pasižiūrėti tarpukario kronikų ir net ankstyvesnių

Atmintina išvyka prie Dionyzo Poškos baulbio Bijotų kaime, Šilalės rajone. Manau, tai patvirtins ir mūsų Audra iš Čikagos.

Leiskite vyrams pasidžiaugti Ankyščių šileliu. Gulime Saulius ir aš, už mūsų – Tomas ir Ričardas.

juostų, pvz., čikagiečio advokato Jono Bagdžiūno pastangomis 1919 m. rugpjūtį susuktą dokumentinį filmuką apie Laisvės varpą.

Man buvo atverti ir gausūs istorinių asmenybių įrašyti prisiminimai. Iš praeities prabilo aktorė Unė Babickaitė, Lietuvos Valstybinės operos ikūrėjas Kipras Petrauskas, jo žmona aktorė Elena Žalinkevičaitė, režisierius Petras Oleka, poetas Juozas Kėkštas, balerina Marija Juozapaitytė, cirko artistas Jonas Ramanauskas, dailininkas Liudas Truikys, LR prezidentas Antanas Smetona, Čikagoje mirusio kito LR prezidento Kazio Griniaus našlė Kristina ir dar daug kitų įžymybių.

Gavau net pageidaujamų įrašų kopijų – tam turėjau atsivežęs aukštos kokybės „Maxell“ 90 min. trukmės kasetę. Kartą betikrindamas kartoteką vos širdies smūgio negavau – skaitau ir savo akimis netikiau: „sv. nr. 2081 I-II gam. nr. 966 trukmė 56“ įrašo data 1978 liepos 7“ (klaidingai nurodyti metai – aut. past.). Iš juostos prabyla mūsų Saulius, Juozas, Lidija, Darius... Kapitalistinių svečių reveransai tarybinams globėjams buvo mandagūs bei korektiški. Išeivijos studentus sveikino įstaigos „šefas“ – Vilniaus valstybinio Vinco Kapsuko universiteto rektorius Jonas Kubilius, kultūrinių ryšių su tautiečiais užsienyje „Tėviškės“ draugijos valdybos pirmininkas, generolas Pranas Petronis ir mūsų mylima kurso dėstytoja Albina Norvaišienė. Visus tuos įrašus tebesaugau savo archyve. Brangiausia man – kaip nebūtų keista – net ne Žalinkevičaitės, pas kurią Raseinių gatvėje praleidau atmintiną vakarą, kasetė, bet būtent ši, mūsų kurso išleistuvių įrašo juostelė. Nemanau, kad tos išleistuvės buvo transliuotos per valstybinį radiją. Greičiausiai šio įvykio įamžinimas buvo grynai saugumiečių darbas. Ačiū jiems už šią paslaugą – išliko dokumentas, iš kurio sklindantis autentiškas garsas bent mane jaudina iki ašarų...

Post Scriptum

Nors nuo tos 1977-ųjų vasaros, praleistos Tėvynėje, praėjo jau daugiau nei keturi dešimtmečiai, jos vaizdai atmintyje neblėsta. Koks gaudulingas jausmas buvo savo rankomis prisiliesti prie mūsų transatlantinių didvyrių Stepono Dariaus ir Stasio Girėno bareljefų, iškaltų Puntuke skulptoriaus Broniaus Pundžiaus... Pajusti gaivinančias Baltijos jūros bangas, daužančias tavo kūną nuostabioje Palangoje... Ar gali užmiršti malonią viešnagę pas garsiąją grafikę Domicelę Tarabildienę, kuri padovanojo mums savo darbų... Ištrinti iš širdies išvyką į nuostabų šalies kampelį, kurį iki tol tepažinojome iš Maironio eilių: *Pelėsisiais ir kerpėm apaugus aukštai, / Traukų štai garbinga pilis! / Jos aukštus valdovus užmigdė kapai, / O ji tebestovi dar vis...*

Man dar nuskilo laimė sėdėti tarybinėje ložėje LTSR Valstybiniame operos ir baleto teatre ir stebėti tragišką Gaetano Donizetti operą „Lucia di Lammermoor“. O ką jau bekalbėti apie jaudinančius susitikimus (daug kam – pirmąsyk) su giminėmis arba pažintais su naujais bičiuliais – kai kurios jų tebežydi ir po keturių dešimtmečių! Visa tai neįkainojama – tikras dvasinis šešių savaitių skrydis. Daug kur buvome, daug ką matėme – eilinis turistai, penkioms dienoms užrakintas „Gintaro“ viešbutyje, ir apie dalį to negalėjo svajoti. Taip, buvo stengtasi mus atgręžti į gerąją tarybinės realybės pusę. Ar dėl to mes tapome prosavietiški? Tikrai ne! Grįžome švarūs, pakylėti, sujungti į vieningą, patriotinę, lietuvišką šeimą – nors ir gimę toli nuo tautos kamieno. Nostalgiskai apkabinu kiekvieną bendrakursę ir bendrakursį bei viliuosi, kad bent penkiasdešimtmečio proga mes vėl visi susitikime.

Pabaiga

Nuotraukos iš Sauliaus Bričio (Montrealis), Ričardo Vidučio (Washington, DC), Tomo Kudirkos (Los Angeles) ir Ramunės Kubiliūtės (Evanston) foto albumų.

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti „Draugą“ internete be jokio papildomo mokesčio. Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai: **administracija@draugas.org** ir gauti „log in“ bei slaptažodį.

Lietuvių katalikų religinės šalpos (LKRŠ) parama Lietuvos ir išeivijos projektams – svarbi tarnystė mūsų tautai. Ačiū visiems, kurie prisideda prie organizacijos projektų, neišmatuojamai pakeičiančių kitų žmonių gyvenimus. Šiandienos numeryje –

Vaikai, kurie per anksti užauga

Vaikystė turi būti nerūpestinga, ypač vasarą: laukas, draugai, žaidimai iki vėlumos, maudynės ir lenktynės. Deja, kai kuriems vaikams likimas lėmė užaugti per anksti – jie auga neprižiūrėti, apleisti ir patys turi rūpintis savo išlikimu.

Išsivaizduokime, įsijauskime. Mama mirusi, o tėtis serga sunkia depresija – jį prižiūri sena močiutė, o vaikams nėra kur pasidėti; Kita mama atlieka bausmę kalėjime. Bausmė ilga, vaikai dar maži – kur jiems eiti?; Dar viena mama nėštumo metu vartojo alkoholį, todėl vaikui nustatytas vaisiaus alkoholinis sindromas – genetinis pakitimas, ribojantis intelektualinius gebėjimus. Dar kita mama vaiką žalojo, kamavo, paliko.

Visa tai tikros istorijos. Ir nors niekas negali jų ištrinti iš sužeistų vaikų širdžių, tačiau Šv. Jono vaikų globos namai mus pasitinka kieme žaidžiančių vaikų šūksniais, kurie iš tolo girdisi miško takeliu įvažiuojant į gražų lietuvišką vienkiemį. Visai besibaigianti vasara, ore stiprus pušų kvapas, kieme vaikai – kas kamuolių spardo ar sporto salėje boksuoja, kas sūpynėse kyla ir leidžiasi, kas ruošiasi rugsėjo 1-ajai.

Čia vaikai gali vėl išgyventi vaikystę, kuri buvo iš jų atimta. Sąmoningai, sveiki, geri vaikai, ar impulsyvūs, užsispyrę, pikti dėl to, ką jiems teko patirti – neišsivaizduoju geresnės vietos susigrąžinti vaikystę ir atimtą gyvenimą į savo rankas, nei šie namai, iš kurių tuoj kas rytą bus vykstama į mokyklą, ir į kuriuos kas vakarą sugrįžtama mokytis gyvenimo bendruomenėje.

LKRŠ rėmėjų dėka čia mokomasi gyventi ir būti sąmoningu, doru žmogumi. Čia gyvenantiems vaikams suteikiama antra galimybė, dovanojama viltis. Remdami LKRŠ, remiate daugelį tokių iniciatyvų, dėl kurių šis pasaulis yra gražesnė vieta gyventi mums visiems.

LKRŠ inf.

Per gyvenimą energingai – tarsi pasadoblio žingsniu

Sveikatos apsaugos verslo specialistė, bendrovės „Strategic GPO Consulting, LLC“ savininkė dr. Nora Sugintas tarp savo srities kolegų yra puikiai žinoma ne tik JAV, bet ir visame ir pasaulyje.

Amerikoje gimusi lietuvė yra apdovanota daugybe talentų, iš kurių svarbiausias – darbštumas ir sugebėjimas pasiekti maksimalių rezultatų kiekviename darbe, kurio ji imasi. N. Sugintas jau 35-erius metus darbuojasi medicinos verslo vadybos srityje, yra sėkmingai bendradarbiavusi su daugeliu stambių pasaulinio garso medicinos reikmenų gamybos ir sveikatos informacijos technologijų bendrovių (tokių, kaip Abbot Laboratories, Pfizer, GE Healthcare, Critical Systems Inc.). Šio bendradarbiavimo rezultatai – milijoninės vertės medicininės įrangos pirkimo-pardavimo sutartys. Yra išgalėjusi nuomonę, kad aukštumų savo profesijoje siekiantys žmonės turi savo karjerai paaukoti savo laisvalaikį. Tačiau ši teiginį paneigia Noros pavyzdys. Šios moters laisvalaikį būtų galima žymėti aukščiausios kokybės ženklų.

Savo laisvą laiką ji skiria ypatingam pomėgiui – sportiniams šokiams. Su šokių partneriu ne kartą yra laimėjusi prizines vietas šių šokių konkursuose. Žinoma moteris dalyvauja ir labdaroje – jau daugiau kaip 10 metų N. Sugintas yra labdaros fondo „Princess Grace“ aktyvi mecenatė.

N. Sugintas dešimt kartų buvo įtraukta „Who is Who in the World“ ir kitus šios garbingos serijos leidinius – tai svarbus jos darbo įvertinimas. Neseniai ši moteris buvo apdovanota Albert Nelson Marquis Lifetime Achievement Award, kuriuo ji labai džiaugiasi ir didžiuojasi.

Apie darbą, gyvenimą ir apie tai, kokių būdu įmanoma į vieną gyvenimą sutalpinti kokių trijų gyvenimų rezultatus – interviu su dr. N. Sugintas.

Dr. Nora Sugintas.

Gerbiama Nora, apie Jus daug pasako Jūsų darbo rezultatai ir jų įvertinimas. Sakoma, kad suaugusio žmogaus gyvenimą daug kuo lemia vaikystės patirtys. Ką apie tai manote?

Man vaikystė – tai daugiausiai su seneliu susiję prisiminimai. Jo įtaka man, kaip asmenybei, buvo labai didelė. Mano tėvai buvo Mary ir Jurgis Sugintai. Tėtis buvo inžinierius, mama dirbo gailėtingąją seserimi Holy Cross ligoninėje. Kai aš buvau maža, jie išėdavo į darbą, o mane prižiūrėdavo senelis, a. a. Antanas Sugintas, kuris buvo advokatas ir nepriklausomos Lietuvos I, II ir III Seimo narys, žymus liaudininkas, varpininkas. Jis kartu su mano tėvu 1944 metais pasitraukė iš Lietuvos, o 1949 atvyko į Čikagą.

Aš neretai kartu su seneliu praleisdavau visą dieną Marquette Park ant suolelio. Čia jis susitikdavo ir kalbėdavosi su savo kolegomis, kitais iš Lietuvos pasitraukusiais buvusiais Seimo nariais, taip pat teisininkais Rapolu Skipičiu ir Jonu Gudauskiu. Aš, būdama 3 metų mergytė, sėdėdavau ant to suo-

N. Sugintas su šokių partneriu Andzrej Przybyl pasadoblio sukuryje.

lelio ir klausydavusi kalbų apie Lietuvos nepriklausomybę. Todėl nieko keisto, kad tos kalbos, kaip ir vaikystėje sutikti žmonės, darė didelę įtaką tolimesnei mano pasaulėžiūrai. Būdama dar maža, jau mažiau kiek kitaip, nei mano bendraamžiai. Būdama devynerių, pamenu, svečiavomės pas gimines, ten aš pirmą kartą pamačiau generolą Povilą Plechavičių, kuris sėdėjo kambario kampe ir rūkė cigara. Aš užaugau šalia nepriklausomos Lietuvos istoriją kūrusių žmonių.

Todėl pirmiausiai jaučiuosi esanti Lietuvos patriotė. Nors gimiau ir gyvenu Amerikoje, esu įgijusi ir Lietuvos pilietybę. Tą meilę savo tėvynei man labiausiai skiepijo senelis. Todėl man labai svarbu sutvarkyti jo dokumentus, mokslinius darbus, taip pat ir tėčio užrašytus prisiminimus apie pasitraukimą iš Lietuvos. Svarbu visa tai išsiųsti į Lietuvą, kad tie liudijimai liktų ateities kartoms.

Esate nuo vaikystės ir jaunystės labai aktyvi, žingeidi asmenybė. Kurioje srityje imatės veiklos, ten jums sekasi geriau nei kitiems, būnate įvertinta, pripažinta. Kaip to pasiekiate?

Esu ambicingas žmogus, tikiu, kad gyvenime reikia kuo daugiau pasinaudoti Dievo suteiktais talentais, laikytis etikos ir tuo užsitarnauti gerą reputaciją – ji labai svarbi. Mano *motto* – „Viską daryti kaip įmanoma geriausiai“ – sau kelti kuo aukštesnius tikslus ir siekti jų įgyvendinimo.

Aš užaugau Čikagoje, ir, kaip dauguma mano bendraamžių, aktyviai dalyvavau lietuviškoje veikloje. Mokykloje buvau tarp geriausių mokinių, Čikagos Aušros Vartų skaučių tunteėjau ne vienas atsakingas pareigas. Už pareigingumą ne kartą buvau apdovanota garbės ženklais.

Nemažai straipsnių rašiau į JAV lietuvių spaudą, taip pat ir į „Pasaulio lietuvi“, už tą veiklą buvau įvertinta premija.

1978 metais baigiau biologijos ir chemijos mokslus University of Illinois at Chicago. Mano diplominis darbas laimėjo „Louis Pasteur Award for Academic Excellence and Independent Research“ premiją. Po ketverių metų apsigyniau medicinos mokslų daktaro laipsnį University of Illinois Urbanoje. Dar po metų ėmiausi verslo administravimo studijų Detroite.

Laikau save „renesanso moterimi“. Todėl be to, kad sėkmingai dirbu sveikatos priežiūros verslo plėtos ir strateginių konsultacijų srityje, dar domiuosi mokslu, menu, lavinuosi, nuolat stengiuosi papildyti jau turimas savo žinias. Laisvalaikį skiriu pramoginiams šokiams, meninei fotografijai, mokausi

kalbų, daug keliauju. Man principas „joie de vivre“ atrodo labai svarbus – stengiuosi visur dalyvauti, pasinaudoti „pirmo arba vienintelio karto gyvenime“ progomis.

Paminėjote, kad mokotės kalbų. Kiek jų esate išmokusi ir kokiomis aplinkybėmis šios kalbos atėjo į Jūsų gyvenimą?

Penkios kalbos: be lietuvių ir anglų esu išmokusi vokiečių, turkų, italų, farsi, o šiuo metu mokausi arabų. Kodėl pasirinkau šias kalbas? Mano visa šeima – ir mama, ir tėtis, ir senelis buvo daugiakalbiai. Senelis gerai kalbėjo vokiškai ir rusiškai (jis baigė teisę Petrapilio universitete, o grįžęs į Lietuvą, dirbo įstatymų vertėju Valdybos tarybos teismo komisijoje). O tėtis taip pat mokėjo vokiečių kalbą. Kai mano senelio ir tėčio šeima traukėsi iš Lietuvos, kelerius metus jie gyveno Vokietijoje. Jiems tas kalbos mokėjimas labai palengvino gyvenimą šioje šalyje. Tėvas vienu metu dirbo vertėju IRO (International Refugee Organisation). Tad kai man reikėjo pasirinkti, kokią kalbą studijuoti aukštesniojoje mokykloje, buvo natūralus sprendimas studijuoti vokiečių kalbą.

Turkų kalbos teko išmokti tuomet, kai kartu su britų konsulato vadovu ir žymiausiais britų ar-

World DanceSport konkurse virė aistros.

cheologais keliau po Turkiją ir fotografavau ten esantį graikų ir romėnų kultūrų palikimą – jų statytų miestų griuvėsius Ephesus, Priene, Miletus, Knidos ir Didyma miestuose. Mes keliavome jūra, sustodami nuošaliuose šios šalies kampeliuose, kuriuose gyvenantys žmonės nemokėjo anglų kalbos. Todėl teko mokytis su jais susikalbėti turkiškai. Vėliau tas Turkijoje mano darytos nuotraukos buvo išspausdintos Anglijos laikraštyje „The Telegraph“ ir Londono kelionių agentūros „Westminster Classic

Tours” leidiniuose. Taigi, imtis mokytis kiekvienos naujos kalbos skatino įvairios priežastys, bet, ko gero, svarbiausia – tas nepaprastas žinių alkis, esantis manyje.

Iki šiol su savo partneriu šokate ir varžotės sportinių šokių konkursuose, juose laimite apdovanojimų. Iš kur ta meilė šokiui?

Iš vaikystės, kaip ir daugelis kitų dalykų. Kai buvau maža, lankiau garsaus lietuvių išeivijoje baleto artisto, choreografo Jaunučio Puodžiūno baleto studiją. Šokau Čikagos lietuvių tautinių šokių grupėje „Grandis“, skautų šokių grupėje „Viltis“. Paskui susidomėjau išraiškos šokiu. Teko šokti žymiuose teatruose New Yorke, Los Angeles, San Francisco ir Columbus miestuose. Nuo 2009 metų šoku lotynų sportinius šokius, esu ne kartą laimėjusi tarptautiniuose konkursuose, tarp jų „World Dancesport Competition“, „North American Imperial Star Dancesport Championship“, „Michigan Dance Challenge“. Mano sportinių šokių partneris – Andrzej Przybyl yra Lenkijos sportinių šokių čempionas. Šokių treniruočiams skiriu 8 valandas per savaitę, nes jaučiu, kad tai yra mano pasaulis. Labiausiai mėgstu šokti energingąjį pasadoblį.

Dar viena jūsų veiklos sritis – labdara. Nuo 2007 metų esate Princess Grace Foundation mecenatė. Ką jums reiškia ši veikla?

Ši fondą įkūrė Monaco princas Rainier II savo žmonos, princesės Grace Kelly atminimui. Fondo tikslas yra teikti finansinę pagalbą ir stipendijas jauniems šokėjams, teatralams, kino menininkams. Man, kaip vienai iš mecenatų, teko ne kartą dalyvauti įvairiuose privačiuose priėmimuose, iškilminguose „Princess Grace Awards“ ir „Bal de Rose“ pokyliuose, kur susipažinau su įdomiais, daug pasiekusiais, garsiais žmonėmis – Europos princais, princesėmis, Hollywoodo žvaigždėmis ir kitais žymiais žmonėmis. 2010 metais New Yorke „Crown Luncheon“ iškilmių metu Monaco princas Albert ir fondo pirmininkas John Leyman mane pagerbė už labdarą.

Atsiduriate ten, kur neleista įžengti pa-prastiems mirtingiesiems? Kokie susitikimai padarė didžiausią įspūdį?

Ko gero, garsieji Christie’s aukcionai. Pavyzdžiui, pernai gavau privatų pakvietimą dalyvauti New Yorke Christie’s rengiamame milijardieriaus, garsios šeimos palikuonio, buvusio Chase banko Manhattane vadovo David Rockefeller kolekcijos aukcione. Tai buvo didžiausia šio šimtmečio meno kolekcija, kurioje buvo surinkta Henri Matisse, Claude Monet, Paul Signac, Eugene Delacroix ir kitų pasaulinio garso menininkų darbai. Aukcionas sulaukė tokio susidomėjimo, kad varžytinėse dalyvavo meno kolekcininkų iš 34 šalių ir visų penkių pasaulio žemynų. Didelį susidomėjimą aukcione siūlomais daiktais parodė Kinijos turtuoliai, todėl katalogas buvo išverstas ir į kinų kalbą. Šio aukciono rezultatai buvo įspūdingi – pasiektas pasaulio rekordas, daiktų nupirkti už milijardus dolerių. Tarp svarbiausių eksponatų – Pablo Picasso paveikslas „Fille à la corbeille fleurie“, kuriame nutapyta jauna mergina su gėlių krepšeliu, buvo parduotas už 115 milijonų dolerių ir mano mėgstamiausio dailininko H. Matisse spalvingas darbas „Odalisque couched aux magnolias“ parduotas už 80 milijonų dolerių.

Kolekcijoje buvo ir Monet „Nymf-

Dr. N. Sugintas su astronautu dr. Buzz Aldrin ir Lois Aldrin, „Princess Grace Awards“ pokilyje New York.

Balzeko lietuvių kultūros muziejuje parodos „No Home to Go To“ atidarymo metu Nora su muziejaus įkūrėju Stanley Balzoku Jr. (d.) ir tuometiniu gen. Konsulu Čikagoje Marijumi Gudynu.

Noros Sugintas asmeninio archyvo nuotraukos

heas en fleur”, laikomas svarbiausiu šio dailininko „vandens lelijų” serijos darbu, kuris parduotas už 84 milijonus dolerių. Teko aplankyti daugybę meno muziejų pasaulyje, bet nė vienas ne-

paliko tokio įspūdžio, kaip šis aukcionas. Man kartu su nedaugeliu atstovų iš viso pasaulio buvo suteikta galimybė pamatyti žymių dailininkų darbus, kurie buvo saugomi tik privačiose ko-

lekcijose. Be to, nepaprastai įdomu pažvelgti į aukciono eksponatus, kurie yra pasaulinės istorijos dalis. Pavyzdžiui tame aukcione buvo parduodamas Napoleono Bonaparte užsakytas ir garsiosioje prancūzų bendrovėje Sevres pagamintas porceliano kavos servizas. Įspūdingas indų komplektas 1809 metais Fontainebleau buvo perduotas užsakovui, ir kurį jis taip pamėgo, kad vežėsi su savimi į tremtį Elbos saloje.

Kitas įspūdingas mano gyvenimo momentas taip pat susietas su Christie’s aukcionu. 2014 metais gavau kvietimą dalyvauti JAV prezidento Ronald Reagan ir jo žmonos Nancy turto aukcione. Apžiūrėti eksponatų New Yorke buvo pakviesta tik 50 dalyvių iš viso pasaulio, o aš buvau viena iš tų rinktinių žmonių. Aukcionui buvo pateiktas Reagan šeimos turtas iš jų namų Bel Air Kalifornijoje. Tarp istorinių eksponatų buvo ir Berlyno sienos fragmentas su prezidento R. Reagan parašu. Tas eksponatas buvo parduotas už 250 000 dolerių. Tų eksponatų buvo tiek daug, kad man prireikė trijų dienų juos apžiūrėti. Tai ir kitų valstybių karalių, prezidentų dovanos, meno darbai, baldai, asmeninės bibliotekos knygos.

Ir dar vienas aukcionas, kurio negaliu nepaminėti – 2017 metais surengtas garsios britų aktorės, mados ikonos Audrey Hepburn aukcionas, vykęs Londone. Jame buvau vienintelė dalyvė, pakviesta iš Amerikos.

Ir vėl tapau istorinių akimirų dalyve, nes gavau galimybę pamatyti filmų, kuriuose vaidino A. Hepburn, scenarijus, žinomo fotomenininko Cecil Beaton darbus, taip pat garsių dizainerių, tarp jų ir Hubert de Givenchy, aktorei sukurtas sukneles. Šiame aukcione buvo kai kas naujo – buvo pateiktas pardavimui filmo scenarijus su aktorės 1961 metais pažymėtomis pastabomis. Scenarijus „Breakfast at Tiffany’s“ parduotas už beveik milijoną dolerių.

Visi šie trys aukcionai man buvo svarbūs ne tik dėl ypatingų juose parduodamų eksponatų. Jie šiek tiek buvo susiję ir su mano gyvenimu – pavyzdžiui, aš asmeniškai pažinojau prezidentą R. Reagan iš savo politinės, o Nancy Reagan iš savo filantropinės veiklos, susijusios su Princess Grace Foundation.

Ačiū už pokalbį, sėkmės jūsų darbuose ir veikloje.

Dailininko H. Matisse paveikslas „Odalisque couched aux magnolias“ David Rockefeller kolekcijos aukcione parduotas už 80 milijonų dolerių.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Investicijoms iš JAV – ypatingas dėmesys

Vilnius (Mano vyriausybė) – Vyriausybėje viešėjo JAV-Lietuvos verslo tarybos-American-Lithuanian Business Council (ALBC) verslo misijos nariai. Jungtinės Amerikos Valstijų investicijos 2019 m. pirmąjį ketvirtį siekia beveik 263 mln. Eurų. 2010–2018 metais JAV investuotojai įgyvendino 73 pro-

jektus ir sukūrė per 8000 darbo vietų. ALBC delegacijoje – vienuolika JAV kompanijų, vykdančių veiklą Lietuvoje ir atstovaujančių JAV gynybos, finansinių paslaugų, kibernetinio saugumo, biotechnologijų ir farmacijos, tabako, žmogiškiųjų išteklių vadybos sektoriams.

Seimo komitetas tirs I. Rozovos ryšius

Vilnius (BNS) – Seimas Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui (NSGK) pavedė atlikti tyrimą dėl parlamentarės Irinos Rozovos ryšių su rusų diplomatais galimai keliamos grėsmės nacionaliniam saugumui.

Dokumente rašoma apie tarimąsi

su Rusijos diplomatais dėl finansinės paramos Rusų aljansui, Seimo narės bendravimą su iš Lietuvos 2014 metais išsiųstu Rusijos generaliniu konsulu Vladimiru Malyginiu.

Seime I. Rozova priklauso Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcijai.

Rekomenduoja gen. Vėtros lentelę pripažinti vertinga

Vilnius (ELTA) – Vilniaus miesto mero Remigijaus Šimašiaus sprendimui nukabinti atminimo lentą, skirtą Jonui Noreikai-Generolui Vėtrai, nuo Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos padalinus visuomenę į dvi priešingas nuomonių stovyklas, Kultūros paveldo centras (KPC) pateikė Kultūros paveldo departamentui rekomendacijas dėl naujos Generolo Vėtros gerbėjų pakabintos lentelės vertingųjų savybių – siūloma pripažinti, kad atminimo lenta yra bibliotekos vertingoji savybė.

Kultūros paveldo centras rekomenduoja lentos nenukabinti, pripažįstant ją pastato vertingą dalimi. Tokia rekomendacija buvo suformuota, atsižvelgiant į patvirtintą vertinimo tvarką.

Liepos pabaigoje nuo Mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos pastato sienos Generolo Vėtros atminimo lenta nuimta Vilniaus mero Remigijaus Šimašiaus sprendimu. Kritikų teigimu, J. Noreika, būdamas Šiaulių apskrities viršininkas, pasirašė raštus dėl žydų geto steigimo ir žydų turto tvarkymo. Tuo metu J. Noreikos gynėjai akcentuoja jo nuopelnus antisovietiniame pogrindyje ir tai, kad jis vėliau pats buvo ištraukęs į antinacistinį pogrindį.

Vėliau prie Prezidentūros vyko mitingas, kuriame susirinkę J. Noreikos-Generolo Vėtros gerbėjai pareiškė susirūpinimą valstybės atminties politika, o tuo pat metu ant Vrublevskių bibliotekos sienos buvo pakabinta nauja atminimo lenta šiai kontraversiškai vertinamai istorinei asmenybei.

Siekia iškraustyti dailininko K. Žoromskio našlę

Vilnius (BNS) – Vilniaus miesto savivaldybė per teisną siekia iškraustyti dailininko Kazimiero Žoromskio našlę Kristiną Miklaševičiūtę-Žoromskienę iš patalpų sostinės centre, Konstantino Kalinausko gatvėje.

Šios patalpos prieš kelis dešimtmečius dailininkui suteiktos mainais už valstybei dovanotus paveikslus, planuojant čia įkurti jo galeriją, vėliau kilus ginčams su valstybe pradėtas svarstyti jos iškeldinimo klausimas.

K. Žoromskienės advokatas Jonas Leikauskas tvirtino, kad pagal 2004-aisiais mirusio dailininko anksčiau susitarimus su centrine valdžia, turėjo būti pastatytas ne tik pastatas, skirtas eksponuoti paveikslams, taip pat gyventi ir dirbti jo šeimai, bet ir įrengtas skulptūrų parkas. Dabartinis pastatas, esą, turėjo būti išplėstas, tačiau pažadai neįgyvendinti.

Menininkas darbus valstybei dovanavo 1971–1994 metais.

„Storulio sapnas“ – UNESCO nacionaliniame registre

Vilnius (Archyvai.lt) – 2019 metų rugsėjo 20 d. Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje iškilmingoje ceremonijoje buvo įteiktas liudijimas, kad Lietuvos centriniame valstybės archyve saugomas dailininko, scenografo, vitražisto Stasio Ušinsko sukurtas filmas „Storulio sapnas“ ir dailininko dukters Rasos Ušinskaitės šeimos archyve saugomi filme vaidinusių lėlių-marionečių brėžiniai yra pripažinti nacionalinės reikšmės dokumentinio paveldo objektu bei įrašyti į UNESCO programos „Pasaulio atmintis“ Lietuvos nacionalinį registrą.

Archyve saugomas 1938 m. sukurtas Stasio Ušinsko „Storulio sapnas“ – pirmasis lietuviškas garsinis trumpametražis lėlių-marionečių filmas, sulaukęs didelio populiarumo tiek Lietuvoje, tiek kitose šalyse. Pagrindinį personažą – lėlę Storulį, pakeitus kai kurias detales, S. Ušinskas buvo sumanęs panaudoti JAV kinematografi-ninkų planuotam kurti marionečių filmui pagal H. K. Anderseno pasaką „Lakštingala“, tačiau įgyvendinti šiuos planus sutrukdė prasidėjęs karas.

„Storulio sapnas“.

Imdb nuotr.

Tiek filmas, tiek jame vaidinusių lėlių-marionečių konstrukcijos brėžiniai yra reikšmingi Lietuvos kino bei teatro istorijai. Pirmąkart Lietuvoje panaudojus seniausios animacinių filmų technologijos – lėlių animacijos – atmainą – Puppettoon animaciją buvo sukurtas garsinis marionečių filmas.

Išraiškingos, paslankios konstrukcijos marionetės filmo kūrėjams sudarė galimybę pasiekti aukštą meninį lygį, o tai savo ruožtu padarė didelę įtaką tolesnei Lietuvos lėlių teatrų estetikos raidai ir paliko gilų pėdsaką visose S. Ušinsko plėtotose srityse.

D. Trump ragina paskelbti pokalbio stenogramą

Washingtonas (BNS) – JAV prezidentas Donald Trump išreiškė viltį, kad greitai bus pavišinta kontroversiją sukėlusio jo pokalbio su Ukrainos prezidentu Volodymyru Zelenskiu stenograma.

D. Trump neatmetė galimybės pavišinti šį tekstą, nes „tai buvo nekalbas pokalbis“.

JAV žiniasklaida anksčiau pranešė, kad vienas nežinomas informatorius, dirbantis JAV žvalgybos bendruomenėje, pateikė skundą dėl prezidento įtariamo bandymo daryti spaudimą V. Zelenskį per pokalbį telefonu liepos mėnesį.

Teigiama, kad D. Trump spaudė jį ištirti galimai korupcinę veiklą,

susijusią su buvusio JAV viceprezidentu Joe Biden ir jo sūnumi Hunter. Pastarasis tėvo viceprezidentavimo laikais dirbo vienoje Ukrainos gamtinių dujų bendrovėje.

Pats D. Trump patvirtino, kad bendraudamas su V. Zelenskiu užsiminė apie J. Biden ir kovą su korupcija.

„[Kalbėjome] daugiausia... apie tai, kad nenorime, kad mūsų žmonės, tokie kaip viceprezidentas Joe Biden ir jo sūnus kurtų Ukrainoje korupciją. Ukraina turi daug problemų. Naujasis prezidentas sakė, kad ruošiasi išvaduoti šalį nuo korupcijos, ir pasakiau, kad tai nuostabu. Puikiai pasikalbėjome“, – pažymėjo Baltųjų rūmų vadovas.

Skundžiasi dar negavęs Nobelio premijos

Jungtinės Tautos (BNS) – JAV prezidentas Donald Trump Jungtinių Tautų būstinėje išsakė vieną savo didžiausių nuoskaudų: nesąžiningumą, kad jis vis dar negavo Nobelio taikos premijos.

„Būčiau gavęs Nobelio premiją už daugelį dalykų, jeigu jas sąžiningai dalytų – bet taip nėra“, – skundėsi jis.

Padidins JAV karių kontingentą Lenkijoje

Jungtinės Tautos (BNS) – JAV prezidentas Donald Trump paskelbė, kad Amerika padidins savo karinį kontingentą Lenkijoje, bet pridūrė, kad šis žingsnis neatspindi padidėjusios Rusijos grėsmės.

D. Trump, Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos kuluaruose susitikęs su Lenkijos prezidentu Andrzej Duda, sakė, kad už padidinto kontingento išlaikymą sumokės Varšuva.

JAV lyderis anksčiau yra ne kartą skundęsis, kad NATO sąjungininkės pernellyg kliaujasi Amerikos parama ir neprisiima pakankamos kolektyvinės gynybos naštos.

D. Trump paskui išreiškė nuostabą, kad vienas prestižiškiausių apdovanojimų 2009 metais buvo netikėtai skirtas jo pirmtakui Baltuosiuose rūmuose – Barack Obama.

„Jie skyrė [premiją] Obama, šiam vos tapus prezidentu, o jis nė nenu-tuokė, kodėl ją gavo. Žinote, ką? Tai yra vienintelis dalykas, dėl kurio su juo sutinku“, – pareiškė D. Trump.

JK parlamento darbas sustabdytas neteisėtai

Londonas (ELTA) – Jungtinės Karalystės (JK) Aukščiausiasis Teismas paskelbė, kad ministro pirmininko Boris Johnson sprendimas suspenduoti šalies parlamento darbą penkių savaitių trukmės laikotarpiui – iki spalio 14 dienų – buvo neteisėtas.

JK Aukščiausiojo Teismo teigimu, B. Johnson patarimas karalienei Elizabeth II „yra neteisėtas, niekinis ir negalioja“, ir dabar Bendruomenių rūmų ir Lordų rūmų pirmininkai privalo spręsti, ką daryti toliau.

B. Johnson rugpjūčio 28 d. patarė karalienei suspenduoti parlamento veiklą. Pagal nerašytinę JK konstituciją, įgaliojimai suspenduoti ar paleisti parlamentą lieka monarcho rankose. Monarchas JK – politiškai ne-

J. Bercow paskelbė, kad Bendruomenių rūmai nedelsiant rinktųsi į posėdį. Sky News nuotr.

šališkas asmuo, kuris veikia atsižvelgdamas į premjero rekomendacijas.

Netrukus po Aukščiausiojo Teismo nuosprendžio paskelbimo, Bendruomenių rūmų pirmininkas John Bercow paskelbė, kad parlamentas privalo „nedelsiant susirinkti į posėdį“.

Dėl „Brexit“ pinga britų bendrovės

Londonas (BNS) – Nepaisant rizikos, susijusios su „Brexit“, Didžiosios Britanijos bendrovės tebėra patrauklios investuotojams, juolab kad jų kaina šiuo metu yra vidutiniškai 13 proc. mažesnė negu prieš referendumą dėl šalies išstojimo iš Europos Sąjungos, kuris įvyko 2016 metų birželį, parodė teisinių paslaugų bendrovės

„Mayer Brown“ atliktas tyrimas.

Šių metų liepą, kai Didžiosios Britanijos ministru pirmininku tapo Boris Johnson, svaras smarkiai atpigė ir ekspertai prognozuoja, jog Didžiosios Britanijos valiuta dar nusilps, jeigu B. Johnson Didžiąją Britaniją iš ES sudėties išves be sutarties, rašo agentūra „MarketWatch“.

DANGUJE IR ŽEMĖJE

Mokslininkai sukūrė 8 milijonus visatų. Ką pavyko sužinoti apie tamsiąją materiją?

Astrofizikus domina tamsioji materija, bet iš vienos Visatos apie ją duomenų nepakanka. Galima būtų jos gauti iš daugiau visatų, pavyzdžiui, 8 milijonų.

Astrofizikų komanda superkompiuteriu sukūrė 8 milijonus unikalių visatų. Paskui stebėjo jų gimimą, raidą ir senėjimą. Kam to reikia?

Mokslininkai norėjo perprasti tamsiosios materijos vaidmenį mūsų pačių Visatos gyvenime nuo pat Didžiojo Sprogimo momento.

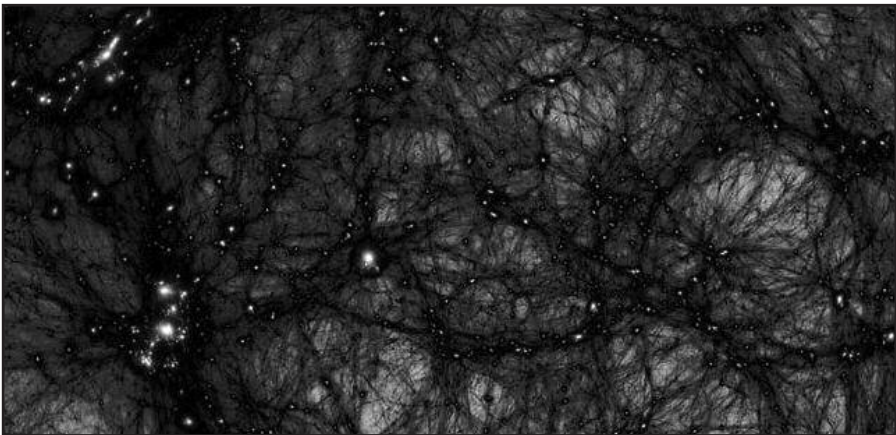
Dar praėjusio amžiaus septintajame dešimtmetyje tyrėjai suprato, kad Visatą didžiąja dalimi sudaro paslaptinga Tamsioji Materija (TM). Nuo tada bandoma perprasti jos reikšmę galaktikų formavimuisi ir gebėjimui kurti žvaigždes. Pagal pagrindinę Didžiojo Sprogimo (DS) teoriją, užgimus Visatai, gravitacija TM sutelkė į milžiniškus debesis. Jie vadinami tamsiosios materijos halais. Augantis halas pritraukė retas vandenilio dujas, ir taip susidarė žvaigždės ir galaktikos. Tad teoriškai TM yra galaktikų pagrindas, lemiantis galaktikų formavimąsi, susiliejimą ir raidą.

Norėdami ištyrinėti detales, mokslininkai nusprendė pasinaudoti super-

kompiuteriu ir sukurti daugiau nei 8 milijonų unikalių visatų simuliacijas.

Tai yra nemenkas projektas, nes kiekvienoje visatoje veikė skirtingi fizikos dėsniai. Tad mokslininkai kompiuteriu kūrė milijonus visatų ir kiekvienoje jų tilpo po 12 milijonų galaktikų. Kiekvienoje simuliacijoje buvo stebima visatų raida nuo 400 mln. metų po DS iki šių laikų. Norint sukurti tikslią mūsų visatos ar bent galaktikos kopiją, reikėtų pernelyg daug superkompiuterių pajėgumų ir laiko (nepakaktų ir šimto metų). Todėl buvo apsiribota vos dviem kriterijais: bendra žvaigždžių mase ir naujų žvaigždžių formavimosi sparta. Taip iš 8 milijonų visatų pavyko aptikti tą, kurios savybės sutampa su realios Visatos, kurioje gyvename.

Tad ką parodė tyrimas? Pasirodo, žvaigždžių formavimosi greitis galaktikose glaudžiai susijęs su jų TM halo mase (tai yra jos vaidmuo iš tiesų reikšmingas). Galaktikose, kurių TM halų masės rodiklis panašus į Paukščių Tako, žvaigždės gimdavo greičiau. Jei TM halų masė būdavo dar didesnė, naujos žvaigždės susidarydavo lėčiau, nes tokiose visatose būdavo daug juodųjų skylių. Yra dar vienas svarbus pastebėjimas.

Tamsiosios materijos pasiskirstymo Visatoje prieš 13,6 milijardus metų modelis. Technologijos.lt nuotr.

Nauji duomenys sukėlė abejonių seniai įsitvirtinusių įsitikinimų: žvaigždžių susidarymą ankstyvoje visatoje tamsioji materija slopino. Tikėtasi, kad praėityje tamsioji materija buvo tankesnė, o dujos – karštesnės. Tai turėjo stabdyti žvaigždžių formavimąsi. Tačiau naujojo tyrimo duomenys rodo, kad, kitaip nei tikėtasi, konkretaus dydžio galaktikose žvaigždės ir toliau formavosi, be to, vis didėjančiu greičiu.

Dabar astrofizikų komanda pla-

nuoja tyrimą praplėsti. Jie nori išbandyti daugiau tamsiosios materijos įtakos galaktikų savybėms būdų. Svarbu sužinoti, kokia įtaka daroma galaktikų formoms, juodųjų skylių masyvumui ir žvaigždžių virtimo supernovomis dažniui. Tai – unikalūs projektas, nes dabar yra dirbtinių visatų darbo laukas, kuriame galima kelti daugybę naujų klausimų ir išbandyti įvairius įvykių vystymosi scenarijus.

Technologijos.lt

Paiškinu, kodėl priimti sprendimus tuščiu skrandžiu yra pati kvailiausia mintis

Tai, kad alkanas žmogus renkasi mažesnę ir brangesnę maisto porciją dabar, o ne pigesnę ir didesnę vėliau, mokslininkų teigimu, išalkęs žmogus gali priimti ir daugiau neracionalių ir su maistu nesusijusių sprendimų, pavyzdžiui, skubotai investuoti.

Straipsnyje „Hunger increases delay discounting of food and non-food rewards“ Dundee universiteto mokslininkai atliko eksperimentą ir nustatė, kad maisto trūkumas pakeičia žmogaus vertinimo ir sprendimo priėmimo sistemą, o žmonių poelgiai kartais gali tapti ir nelogiškais.

Pavyzdžiui, alkanas žmogus sprendimus nori daryti skubotai ir rezultata matyti iš karto. Tokia elgsena, pasak mokslininkų, gali turėti ir neigiamų padarinių, jei alkanas žmogus priiminės esminius jo gyvenimo sprendimus.

Mokslininkai pataria, kad išalkus reiktų vengti investuoti, spręsti šeimynines ar asmenines problemas. Pasirodo, net kreipdamiesi į gydytoją alkani žmonės rinksis brangiausią ir greičiausiai suveikiantį medikamentą.

Tyrėjai rėmėsi ir kitų mokslininkų anksčiau atliktais eksperimentais, kurie padėjo daugiau sužinoti apie nikotino bado įtaką žmonių elgsenai. Iš esmės modelis yra labai panašus – jei žmogus labai nori rūkyti, jis bus pasiryžęs sumokėti daugiau dabar nei šiek tiek pakentėti.

Peršasi išvada, kad jeigu žmogui kažko trūksta, jis linkęs už tai sumokėti daugiau, bet gauti dabar ir netgi pamiršti kitus parametrus, pavyzdžiui, kokybės. Panašūs eksperimentų rezultatai gauti ir tiriant nuo opioidų ir sekso priklausomus žmones.

Tyrime dalyvavo 50 savanorių (28 moterys ir 22 vyrai). Pirmo etapo metu jie turėjo būti nevalgę 2 valandas, o ant-

Didesnė tikimybė, kad alkanas žmogus vėliau gailėsis savo sprendimo ar pasirinkimo. UX Collective nuotr.

ro – 10 valandų iki eksperimento.

Iš esmės mokslininkams rūpėjo, kiek alkanas žmogus yra pasiryžęs paaukoti, kai kalbama apie maistą, atsisiumčiamas dainas ir pinigus. 20 svarų buvo prilyginta 20 dainų atsisiumtimui ir 20 plytelių šokolado.

Praėjus 2 val. po valgymo, mokslininkai neatrado jokių „keistenybių“, tačiau 10 val. nevalgiusiais žmonėmis jau buvo galima manipuliuoti.

Paiškinu, kad net ketvirtadaliui iš jų, priimant su maistu nesusijusius sprendimus, pasireiškė „šalutinis“ alkio efektas. Jie rinkosi greitesnę naudą tiek kalbant apie pinigus, tiek apie dainų atsisiumimą. Vadinasi, žmonės darėsi nekantrūs ir rinkosi mažiau ir mažesnę kokybę dabar, nes nesutiko arba nenorėjo laukti.

Pavyzdžiui, alkani žmonės rinkosi dainas nemokamai atsisiųsti už 3 dienų, nors už mėnesio galėtų nemokamai atsisiųsti du kartus daugiau nemokamų kūrinių.

Kaip tai paaiškinti? Galima remtis viena teorija, kuri teigia, jog taip veikia mūsų nervų sistema. Streso sąlygomis jai paprasčiausiai rūpi išlikti ir apsisaugoti, o ne eikvoti energiją ieškant galbūt geresnės alternatyvos.

Tautvydas Lukaševičius, LRT.lt

Virtuvėje aptiktas italų ankstyvojo renesanso šedevras

Italijos ankstyvojo renesanso grandio Cimabue teptukui priskiriamas paveikslas buvo aptiktas vienos senyvos moters virtuvėje netoli Paryžiaus esančiame miestelyje.

XIII amžiaus tapytojo, kuris buvo menininko Giotto mokytojas, paveikslas „Kristaus išjuokimas“ buvo įvertintas maždaug 4-6 mln. eurų, nurodė Senujų meistrų tapybos specialistų kontora „Turquin“.

Šis paveikslas priklausė senyvai moteriai, gyvenusiai šiauriniame Compiègne mieste. Kūrinys kabėjo virtuvėje, tiesiai virš viryklės.

Manoma, kad šis kūrinys yra dalis didelio dipticho, tikriausiai nutapyto po 1280 metų. Tuo metu Cimabue sukūrė aštuonias scenas, vaizduojančias Kristaus kančią ir nukryžiovimą.

Dvi kitos šio ciklo dalys šiuo metu eksponuojamos Didžiosios Britanijos ir JAV muziejuose: „Švč. Mergelė ir kūdikis su dviem angelais“ – Nacionalinėje galerijoje Londone, o „Kristaus nu-plakimas“ – Frick kolekcijoje New Yorke.

Tapybos šedevras kabėjo tiesiai virš virtuvės viryklės. APN nuotr.

Prancūzijoje rasto paveikslo senyva savininkė galvojo, kad jos turimas kūrinys tėra sena ikona, bet nunešė vietos aukcionų organizatoriams, kad šie nustatytų paveikslo vertę.

Tačiau atlikus tyrimus, įskaitant infraraudonųjų spindulių analizę, buvo padaryta išvada – „neginčijama, kad paveikslas buvo nutapytas tos pačios rankos“, kaip ir kiti žinomi Cimabue kūriniai.

BNS

Euro ir kitų valiutų santykiai (2019 metų rugsėjo 24 d.)

- 1 USD (JAV doleris) – 0,91 €
- 1 AUD (Australijos doleris) – 0,62 €
- 1 CAD (Kanados doleris) – 0,68 €
- 1 GBP (Didžiosios Britanijos svaras sterlingų) – 1,14 €
- 1 NZD (Naujosios Zelandijos doleris) – 0,57 €

8 mitai apie golfą

Golfo sportui Lietuvoje – jau du dešimtmečiai, tačiau kartais žmonės į šį sportinį žaidimą žvelgia atsargiai ir nesiryžta pabandyti, manydami, kad tai – tik uždaro žmonių rato užsiėmimas. Iš tiesų taip nėra, o šį ir kitus apie golfą sklindančius klaidingus mitus paneigė „The V Golf Club“ klubo treneris ir profesionalus golfo žaidėjas Arnas Kaunas, ginantis Lietuvos vardą įvairiuose tarptautiniuose turnyruose. Dirbdamas ir su vaikais, ir su suaugusiais jis teigia sutikęs žmonių, kuriems golfas tapo paskata daugiau sportuoti gryname ore ir laisvalaikį leisti kartu su visa šeima.

Netiesa, kad golfas – tik vyresniųjų žaidimas, sako treneris ir profesionalus golfo žaidėjas Arnas Kaunas.

1 mitas: uždaras sportas

„Žmonės golfą įsivaizduoja kaip pernelyg prabangų sportą ir todėl patys nedrįsta išbandyti – galvoja, kad tai ne jiems. Tačiau taip nėra. Nors istoriškai golfas išgarsėjo kaip aristokratų, džentelmenų užsiėmimas, šiandien galima žaisti ir su ekonominės klasės įranga, tam nereikia didesnių lėšų nei kuriam nors kitam populiariam sportui“, – teigia A. Kaunas.

Pasak trenerio, šiandien golfą žaidžia visi. Pavyzdžiui, JAV golfo aikštynų yra labai daug, žmonės ten žaidžia su visa šeima ir mėgaujasi šiuo sportu. Lietuvoje smalsuoliai dar žiūri nedrąsiai ir net jei ilsisi ežero paplūdimyje visai šalia golfo aikštyno, mažai tikėtina, kad išdrįs užėiti pažaisti. Treneris tikina, kad filmuose ir žymių žmonių gyvenimuose sukurtas išskirtinio žaidimo išpūdis pamažu keičiasi. Lietuvoje visi golfo aikštynai yra atviri – galima laisvai atvykti ir žaisti.

2 mitas: žaidimas vyresniems

Gali atrodyti keistai, tačiau yra manančių, kad golfas yra vyresnių žmonių žaidimas.

„Prancūzijoje, kur aš užaugau, golfą ištis žaidžia kiek vyresni žmonės, bet pas mus Lietuvoje kaip tik daugiau žaidžia jaunimas. Dėl to man visuomet smagu sutikti ir aktyvių vyresnio amžiaus žaidėjų. Pavyzdžiui, didelį išpūdį paliko Prezidentas Valdas Adamkus, kuris, net būdamas garbaus amžiaus, labai techniškai smūgiavo kamuoliu – jis nemažai žaidė Amerikoje ir tai iš karto matyti“, – teigia A. Kaunas.

3 mitas: golfo aikštynai yra toli nuo miesto patogumų

Dar vienas klaidingas įsitikinimas yra apie tai, kad golfo aikštynai įkurti toli nuo miesto ir aplinkui juos – vien miškai ir laukai. Tai – visiškai netiesa.

Pavyzdžiui, „The V Golf Club“ golfo klubo aikštynas yra „Vilon City“ teritorijoje, kur taip pat yra ir „Vilnius Grand Resort“ viešbutis, trys restoranai, SPA

centras, sporto klubas, o taip – gyvenamųjų namų, kotedžų ir apartamentų kvartalas. Čia gyvena tiek golfą mėgstantys žaidėjai, tiek miesto ir gamtos privalumus suderinti norintys gyventojai.

4 mitas: sudėtinga žaisti

Golfas žaidžiamas nuo 30 iki 80 ha ploto aikštyne su gamtinėmis kliūtimis, kuriame būna įrengta 9 arba 18 duobučių kamuoliukams įridenti. Žaidžiama naudojant nedidelius kamuoliukus bei įvairių dydžių bei formų lazdas, vadinamas riedmušomis.

„Kiekvienas iš mūsų gali žaisti golfą, o pačius pradmenis galima sugebėti išmokyti su treneriu per 45 minutes. Įgūdžiai priklauso nuo to, ar žmonės atidžiai klausosi trenerio. kažkas yra pasakęs: ‘Visi moka žaisti golfą, tik kai kurie to dar tiesiog nežino’. Labai svarbu, kad pradėjęs žaisti žmogus pirmiausia jaustų malonumą, o ne galvotų, kaip teisingiau techniškai mušti kamuoliuką. Išmokus žaisti šie judesiai pavyksta savaime ir tuomet apie tai galvoti nebereikia“, – pasakoja treneris A. Kaunas.

Treniruojantis svarbu žaisti taisyklingai, nes visi golfo judesiai yra sukamieji, juos reikia atlikti taip, kad nepatirtum traumos. Pasak trenerio, reikia saugoti kūną – žaisti taisyklingai, nebūtinai iš didelės jėgos.

„Vidutinio žaidėjo lazdos greitis smūgiuojant sukasi nuo 100 iki 130 km per valandą greičiu. Todėl padarius netaisyklingą judesį toks greitis gali sukurti traumą. Tačiau kai treniruojiesi daug ir su trenerio pagalba, traumų nebūna. Žaidžiant tikslingai gale dienos turėtų jaustis lengvas bendras viso kūno sportinis nuovargis, tačiau jokių būdu neturėtų kažko skaudėti“, – sako A. Kaunas.

5 mitas: tai – ne sportas, o žaidimas

Golfo raundas trunka nuo 4 iki 5,5 valandų, per kurias visą laiką tenka vaikščioti. Treneris atkreipia dėmesį, kad tam reikia paruošti kūną, apšilti, nes tiek laiko išlaikyti kūną aktyvų reikia pasirengimo. Todėl atliekamas apšilimas, rotaciniai pratimai.

„Golfas – koordinacijos, rotacijos ir inercijos sportas. Aš pats treniruojusi kiekvieną dieną ir po golfo aikštyną vaikštau pėsiomis bei pats nešu savo krepšį – taip palaikau nuolatinį krūvį. Golfo

Arnas Kaunas: golfas – tai proga leisti laisvalaikį gryname ore su visa šeima.

krepšys sveria nuo 10 iki 17 kg, per varžybas – nuo 20 iki 27 kg. Galima važinėti ir su golfo automobiliu, naudotis elektriniu arba paprastu vežimėliu – visos šios priemonės yra skirtos palengvinimui. Bet jeigu eini pats, tai per vieną raundą, kol sužaidi 18 duobučių, nueini maždaug apie 23–25 tūkst. žingsnių. Todėl tai yra ir ištvermės sportas“, – teigia treneris.

A. Kaunas patikina, kad šiam sportui nėra jokių kūno sudėjimo reikalavimų – žaidėjai gali būti labai atletiški, gali būti ir pilnesnės kompleksijos, pasi-

ekiami rezultatai nuo to nepriklauso. Net jeigu žmogus važiuoja su golfo automobiliuku, jis vis tiek nemažai vaikšto ir juda gryname ore. Todėl tai yra gana lėtas sportas, tinkantis ir tiems, kurie dėl tam tikrų priežasčių negali žaisti teniso ar krepšinio.

6 mitas: tai labai brangu

Kaip teigia A. Kaunas, žaidimui reikalingos lėšos iš tiesų priklauso nuo to, kaip pradėsite žaisti. Renkantis tik pačius brangiausius prekės ženklus, rūbus, lazdas ir kamuoliukus – tai kainuos. Tačiau nebūtina viską pirkti aukščiausios klasės. Panašiai yra ir tenise – vieni turi aukšto lygio raketas, kiti paprastesnes ir ateina žaisti tiesiog su šortais. Pasak trenerio, golfui reikalingus polo marškinius ir panašias kelnės tikrai turi visi suaugusieji ir vaikai – to pilnai užtenka.

Lietuvoje golfo aikštynai atviri – galima atvykti ir žaisti.

7 mitas: Lietuvoje nėra golfo profesionalų

Iš tiesų žaidėjų Lietuvoje yra gana daug, apie 5000 ir gal net dvigubai daugiau, jei skaičiuotume visus, kurie bandė žaisti ir yra išsilaikę žalią kortelę, reiškiančią, kad esi golfo žaidėjas, kuris gali žaisti pats. Tačiau aktyvių žaidėjų, besitreniruojančių bent 4 kartus per savaitę – labai mažai.

Tuo tarpu iš profesionalių žaidėjų Lietuvoje turime tik du, tai – Juozapas Budrikis ir Arnas Kaunas. Jie abu žaidžia oficialioje profesionalų lygoje. Lietuvoje turime ir vos porą trenerių, atvykusių su patirtimi iš užsienio. Kita vertus, auga perspektyvūs jaunieji žaidėjai.

„Su jaunais sportininkais svarbu daug dirbti ir rimtai užsiimti. Daugelyje sporto šakų treneriai mėgsta skustis, kad trūksta vaikų. Aš manau, kad sportuoti norinčių vaikų yra nemažai, tačiau su jais reikia dirbti ir tuomet pamatysim, ar jie užaugs profesionaliais sportininkais ar tiesiog turės jiems svarbų hobį. Abu atvejai yra labai gerai, nes šie žmonės vėliau augins naują kartą“, – teigia A. Kaunas.

8 mitas: Lietuvoje – labai trumpas golfo sezonas

Vasarai pasibaigus golfo sezonas vis dar pačiame įkarštyje. Jis pasibaigs tik su pirmosiomis šalnoms.

„Lietuviai yra užgrūdinti, o man asmeniškai čia yra labai geros sąlygos ruoštis varžyboms, nes turiu galimybę treniruotis visomis oro sąlygomis, kokios tik įmanomos – ir šaltyje, ir lietuje, ir su kaitria saule, ir vėju. Tai – didžiulis plusas. Kai žaisdavau Prancūzijoje, 90 proc. laiko oras būdavo tobulas: karšta, lengvas vėjelis. Bet kai ateina lietus ir vėjas – prancūzai nebemoka žaisti. Varžybose tai gali būti lemiamas veiksnys“, – pasakoja A. Kaunas.

Kai oras vėsesnis – visai kitaip reikia paruošti kūną, reikia daugiau apšilimo ir jokiais būdais tarp smūgių negalima sustoti – visą laiką judėti, išlaikyti širdies ritmą vienodame tonuse, neatvėsti. Šaltesnėmis dienomis žaidimui reikalinga ir speciali apranga – termo rūbai bei neperpučiamas megztinis.

„Norinčius išbandyti golfą kviečiu susitarti ir tiesiog užsukti į ‘The V Golf Club’ klubą, kur aš ir kiti treneriai galime praveisti įvadinę pamoką ir viską parodyti gyvai“, – teigia A. Kaunas.

Pasak trenerio, šis užsiėmimas tinka veiklai su visa šeima. Kol vieni bandys pataikyti į vėliavėlėmis pažymėtas duobutes, kiti šeimos nariai gali tiesiog mėgautis buvimu gryname ore arba užsiimti kitomis pramogomis šalia esančiame komplekse.

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Rugsėjo 28 d., šeštadienį, Baltijos jėzuitų plėtros projekto tarybos narys Tadas Birutis kviečia į rytinę paukščių stebėjimo iškylą „Tėvo Saulaičio takais“** (dalyvaus ir t. Antanas Saulaitis!) Lemonto apylinkėse. Norinčius dalyvauti prašome pranešti el. paštu: lithjesuit@hotmail.com arba palikti žinutę tel. 630-243-6234. Išsamesnę informaciją suteiksime užsiregistravusiems!

■ **Rugsėjo 28 d., šeštadienį, 12 val. p. p.** Pasaulio lietuvių centre, Banys šeimos salėje kun. Antanas Saulaitis SJ pristatys savo naują knygą vaikams „Kaip pradėti tikėti?“ Renginys nemokamas. T. Antanas laukia ir mažų, ir didelių! Informacija tel.: 630-267-7065.

■ **Vydūno jaunimo fondo vardinių stipendijų įteikimas** – šį sekmadienį, rugsėjo 29 d., 12:30 val. p. p. Pasaulio lietuvių centre, galerijoje „Siela“.

■ **Spalio 6 d., sekmadienį, klubas Michiana-Nemunas kviečia paminėti Prezidento Antano Smetonos atminimą.** 12:30 val. p. p. lietuvių darželyje Friendship Gardens, 2055 East US-12, Michigan City, IN padėsime vai-

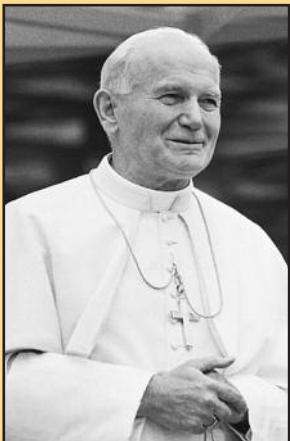
niką prie Smetonos paminklo. 2 val. p. p. – lietuviškos šv. Mišios Notre Dame Catholic Church, 1005 Moore Road, Michigan City, IN, kurias laikys kun. Jaunius Kelpšas ir kun. Lukas Laniauskas SJ. 3 val. p. p. – pietūs ir filmo apie Prezidento Smetonos laivą peržiūra Michiana Village Hall, 4000 Cherokee Drive, Michiana, MI.

■ **Spalio 5 d., šeštadienį, galerija „Siela“** kviečia į 6-tojo sezono atidarymą. Programa: 5 val. p. p. – dailininkų ir muziejaus „Perlų“ valanda, darbų nominacijos; 6 val. v. – parodos atidarymas su muzika ir vaišėmis; 7 val. v. – kompozitoriaus A. Kučinsko koncertinė programa „Apie žvėris ir žmones“ (Muzikėčios pagal K. Donelaitį).

■ **Spalio 19 d., šeštadienį, Lietuvos šaulių** sąjunga išeivijoje minės savo 65-erių metų sukaktį. 4:30 val. p. p. – paminklo šauliams pašventinimas Lietuvių Tautinėse kapinėse (8201 S Kean Ave., Justice, IL 60458). 6 val. v. – iškilmingas minėjimas Pasaulio lietuvių centre, Banys šeimos salėje. 7 val. v. – pokylis (vakarienė, muzika, šokiai).

www.draugas.org

Kviečiame paminėti Šv. Jono Paulius II apsilankymo Brighton Parke sukaktį

Jau praėjo 40 metų, kai Šv. Jonas Paulius II apsilankė Čikagos Brighton Parko rajoną. **Sekmadienį, spalio 6 d., 1 val. p. p. Penkių Šventų Kankinių parapijos aikštelėje (4327 S. Richmond St., Chicago, IL)** vyks šv. Mišios, skirtos paminėti šį istorinį įvykį. Ant memorialinio altoriaus, kur popiežius laikė šv. Mišias 1979 metais, jas koncelebruos kun. Gediminas Keršys. Kaip žinia, popiežiaus mama buvo lietuvių kilmės, o jis pats apsilankė Lietuvą 1993 metais. Šis popiežius turėjo didelės įtakos atkuriant Lietuvos nepriklausomybę. Kviečiame visus dalyvauti jubiliejinėse Mišiose.

2 YR IRA 2.75%
3 YR IRA 3.00%

MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING

310.828.7095 | info@clcu.org

www.clcu.org

Pasidalinkite nuomone
www.facebook.com/draugolaikrastis

Namams pirkti paskolos
duodamos mažais mėnesiniais
įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais.
Kreipkitės į
Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvę nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100
info@midwaylegal.com

www.draugofondas.org

Pamirštas J. Rimšos paveikslas – aukcione

10-ajame meno ir kolekcinų vertybių ARS VIA aukcione už dailininko Jono Rimšos, daugiausiai tapiusio Pietų Amerikoje, paveikslą „Kenos melodija“ prašoma mažiausiai 15 tūkst. eurų. Menotyrininkai šį paveikslą laiko vienu geriausių menininko kūrinių, o už panašaus dydžio J. Rimšos paveikslą aukcione Jungtinėse Valstijose buvo sumokėta ir 30 tūkst. dolerių.

Lietuviškasis Paul Gauguin – taip užsienio kultūrinė spauda neretai įvardija J. Rimšą. Kuklaus svėdasiškio kūrybiniai keliai vingiuoja pro Paryžių per visą Pietų Ameriką, kur jis ketvirtąjį dešimtmetį tapo garsiu dailininku. Jis gyveno Argentinoje, Bolivijoje, Brazilijoje, Ekvadore, Peru, Taityje, o paskutines gyvenimo dienas praleido Santa Monica, CA.

Už nuopelnus kultūrai J. Rimšai netgi buvo suteiktas Bolivijos valstybės Garbės piliečio titulas. Šios šalies vyriausybė iš dailininko įsigijo apie 300 paveikslų ir perdavė juos svarbiausioms valstybės įstaigoms.

Į Paryžių, būdamas vos 22-ejų, J. Rimša išvyko bėgdamas nuo savo tėvo. Pastarasis norėjo, kad J. Rimša sektų jo pėdomis ir taptų siuvėju. Dailininko tėvas buvo ne šiaip siuvėjas – pavyzdžiui, už pasiūtą fraką tarptautinėje parodoje Londone jis buvo apdovanotas aukso medaliu. J. Rimša tėvo pageidavimu netgi mokėsi šio amato Vienoje, geriausioje siuvimo-kirpimo mokykloje, tačiau jo širdis linko prie molberto, todėl be tėvo leidimo J. Rimša išvyko į Prancūziją.

Paryžiuje jaunuolis ilgai neužsibuvo. Tuomet ir prasidėjo jo kūrybinės klajonės Lotynų Amerikoje – jis patraukė į Braziliją, kur dirbo įvairius darbus, o tapė tik laisvalaikiu. Vėliau jis mėgino studijuoti dailės akademijoje Argentinoje, Buenos Aires, tačiau mokslų nebaigė.

Dailininkas buvo itin kuklus ir apie didelius turtus nesvajavo. Taip pat jis mėgavosi vienatve – didžioji jo meilė buvo kūryba. „Kai dirbu, negaliu atsitraukti nuo molberto. Turtų nepasiekiau, bet manęs tai nedomina: jeigu yra gabalėlis duonos, dažų ir drobė, tai aš laimingas. O svarbiausia – eiti pirmyn ir siekti perkelti į drobę mūsų pasaulio grožį, įeiti giliau į paslaptinę žmogaus dvasią. Kur yra gyvenimas, ritmas ir tvarka, yra grožis“, – rašė jis.

Ketvirtąjį dešimtmetį jis susidomėjo senųjų indėnų kultūromis ir išvyko į Boliviją. Lietuvis pradėjo aktyviai tyrinėti indėnų civilizaciją, ir tai puikiai atsispindėjo jo darbuose. 1937 m. Buenos Aires vykusioje asmeninėje J. Rimšos darbų parodoje ypač teigiamai kritikai atsiliepė apie du paveikslus: „Kenos melodija“ ir „Motinos idilė“.

Abu šie kūriniai buvo tarsi naujas vėjo gūsis meno pasaulyje, mat pirmą kartą lietuvių dailininkas išaukštino senąją indėnų kultūrą. Paroda susilaukė didelio atgarsio ir buvo eksponuojama kituose Argentinos miestuose, taip pat Brazilijoje, Čilėje ir Peru. Spauda skelbė lietuvių pelnius pasaulinio dailininko vardą, o jo darbų vertė per dvejus metus pakilo dešimteriopai.

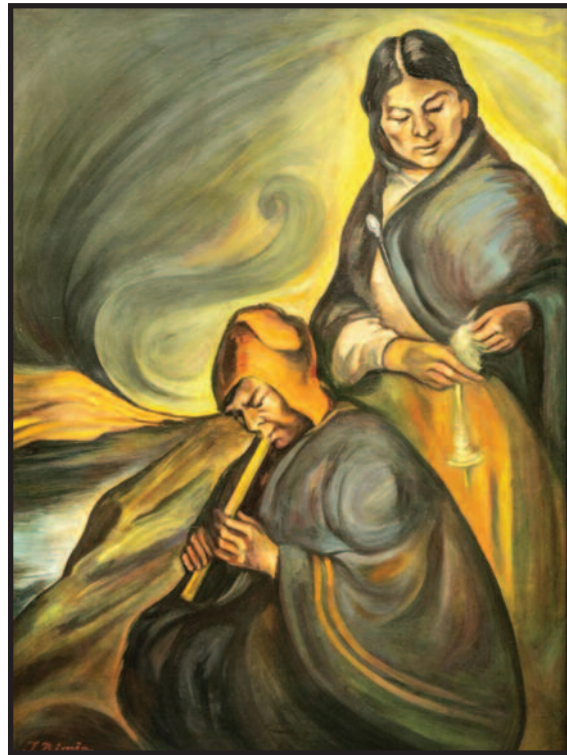
Pasak menotyrininkės dr. Nijolės Tumėnienės, J. Rimša yra sukūręs daugiau nei tūkstantį darbų, kurie puikuoja įvairių šalių muziejuose bei privačiose kolekcijose. Vienas iš geriausiai įvertintų dailininką išgarsinusios parodos Buenos Aires darbų „Motinos idilė“ atsidūrė M. K. Čiurlionio muziejuje, kai 1938 m. dailininkas atsiuntė tris paveikslus į IV Rudens darbų parodą, o muziejus nusprendė jį įsigyti.

Tuo tarpu apie paveikslą „Kenos melodija“ likimą iki šių metų nieko nebuvo žinoma, kol į ARS VIA aukciono namų duris nepasibeldė vienas žmogus, nešinas šiuo iš senelio paveldėtu paveikslu – jam jis buvo nereikalingas.

Šio paveikslą detalioje menotyrininkės dr. N. Tumėnienės studijoje-kataloge „Jonas Rimša. Tropikų šauksmas“ nebuvo. Anot ARS VIA aukciono direktorius Algirdo Petraičio, iš pradžių manyta, kad meno rinkoje bręsta didelė sensacija, mat nedažnai nutinka, kad dienos šviesą išvysta visiškai nežinomi tokio lygio dailininkų paveikslai.

Pasikalbėjus su menotyrininke N. Tumėniene, paaiškėjo, kad tai nėra nežinomas, bet ilgam pamirštas paveikslas, kuris buvo eksponuojamas 1937 m. Buenos Aires, kur J. Rimša ir susilaukė pasaulinio pripažinimo.

ELTA

Remkime Draugo fondą

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį. Prisiminkite Draugo fondą savo testamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins „Draugo“ laikraščio gyvavimą daugelį metų!

www.draugofondas.org